

פרויקט ר.א.י.ה. – אתגרים בזיהוי ובתיעוד של פשעי מין תחת מתקפת טרור

ב-25.11.24, היום הבינלאומי למאבק באלימות נגד נשים, הוצג דו"ח לכנסת ולממשלה שנכתב בעקבות פשעי המין שבוצעו במסגרת מתקפת החמאס על ישראל ב-7.10.23. הדו"ח מנתח באמצעות עשרות ראיונות עם מגיבים ראשוניים ושניוניים באירוע את הליך אובדן הראיות שאירע במסגרת המתקפה לביצועם של פשעי המין. בעקבות זאת, מפרט הדו"ח את הגורמים השונים לאובדן הראיות ומציע כלים פרקטיים, לצד המלצות מדיניות, להגברת המוכנות למקרים כאלה בעתיד – הן בישראל הן במדינות אחרות בעולם, החשופות כולן לאתגרים ראייתיים מעין אלה. המלצות הדו"ח הוצגו במסגרות שונות באו"ם ועוררו עניין רב לאימוצן ברמה הבינלאומית.

מטרת מסמך אתגרים זה היא לקדם פתרונות טכנולוגיים שיאפשרו להפעיל בצורה האפקטיבית ביותר את הכלים הפרקטיים שמציע הדו"ח.

הדו"ח נכתב בידי צוות בראשות פרופ' יפעת ביטון והחוקרות שיר בוקרה, ורדית אבידן והודיה שקד.

1. מערכת התרעה על חשד לפשעי מין כדי "להעלות למודעות", ברגע שמתרחש ארוע טרור

האתגר:

כאשר מתרחש אירוע טרור, כגון מתקפת ה-7 באוקטובר, עולה חשש ממשי שבמהלכו יתבצעו פשעי מלחמה, ובכלל זה גם פשעי מין. לאור הלחץ, השיבושים והמצבים הקיצוניים, קשה להבחין ולהגיב בזמן אמת לאירועים כאלה. נוסף על כך, פשעי המין שבוצעו במתקפה זו, לצערנו, לא זכו לתשומת הלב הראויה מצד הגורמים הרלוונטיים, למרות שהיו אינדיקציות מובהקות כבר במהלך האירוע עצמו. לפיכך, מתחדד הצורך הדחוף בהגברת המודעות הציבורית ובהכנת הגורמים המתאימים לקראת אפשרות של פשעי מין, במטרה להבטיח שלא יפספסו התראות מסוג זה בזמן אמת.

הפתרון:

מערכת התרעה חכמה שתהיה חלק מההכנה מראש לאירועים כאלה, כאשר היא תוכל להפעיל התראות במקרים בהם יש חשש לפשעי מין. המערכת תוכל לזהות אינדיקציות מוקדמות לפשעים כאלו, לפי דפוסיים שהתגלו באירועים קודמים או על סמך נתונים שנאספים בזמן אמת ממקורות מידע שונים, כמו רשתות חברתיות או דיווחים בשטח. מערכת כזו תוכל לשלוח התראות למוקדי חירום, ארגונים מסייעים ועדים, כך שהם יכנסו למודעות במהרה ויתחילו לפעול מוקדם ככל שניתן.

2. מערכת דיווח למקרה שמישהו מזהה "משהו חריג" למתקפת טרור, העשוי להוות אינדיקציה לכך שפשע מין התרחש

האתגר:

במצב של כאוס, כמו שקיים במתקפת טרור, ישנם לעיתים עדים או אנשים שנחשפים לפשעי מין, אך פעמים רבות הם אינם יודעים כיצד לדווח בצורה אפקטיבית או לא בטוחים אם המידע שהם רואים רלוונטי. הבעיה המרכזית היא חוסר המודעות בקרב הציבור לגבי אפשרות הדיווח או חשש הטמון במניעים אישיים שונים (כמו פחד, בלבול, חוסר אונים וכו'). במסגרת הראיונות שנערכו לטובת חיזוק הדו"ח וביסוסו נוכחנו לראות כיצד עדים רבים לא מסרו מידע קריטי בזמן אמת ממניעים שונים.

הפתרון:

מערכת דיווח פשוטה וזמינה, שתהיה זמינה בטלפונים חכמים או במסגרת המערכת בה הם פועלים (למשל, ב"שורה"), שבאמצעותה ניתן יהיה לדווח על מידע או תיעוד חריג בזמן אמת. הדיווח יוכל להיות אפילו אנונימי ומאובטח, כך שהמערכת תוכל להגן על פרטי הדיווח והעדויות. המערכת תשלח מיד את המידע לגורמים המתאימים – כמו משטרת ישראל – במטרה לתעד את העבירה ולתחום אותה בזמן. בנוסף, המערכת תכלול מנגנוני בינה מלאכותית כדי למיין את הדיווחים ולספק תגובות מהירות יותר.

3. מערכת לניטור כלל חומרי הוויזואליה כדי לחפש אינדיקציות לפשעי מין

האתגר:

בזמן אירועי ה-7 נאספו חומרים רבים באמצעות מצלמות דיגיטליות, סרטונים, תמונות ברשתות החברתיות, מצלמות שטח, מצלמות גוף ועוד. בחלק מהחומרים שנאספו מדובר ברמזים או אינדיקציות לפשעי מין כפי שתוארו בהרחבה בדו"ח. קיים קושי אמיתי לנהל ולבחון כמות גדולה של חומרים ויזואליים באמצעות עין בלתי מזוינת בכדי להצביע ולאסוף אינדיקציות וראיות לפגיעות מיניות שארעו בזמן מתקפת טרור. כמות החומר שיכולה להצטבר בזמן אמת היא כמות בלתי מבוטלת וקיים קושי אמיתי באיתור העדויות האלו באופן ידני.

הפתרון:

מערכת מבוססת AI שתסרוק באופן אוטומטי את כל התכנים הוויזואליים שמועלים בזמן אמת לאתרים ולרשתות החברתיות, לרבות מצלמות גוף ומצלמות שטח ותבחן אותם כדי לאתר אינדיקציות לפשעי מין. המערכת תוכל לזהות דפוסים חשודים בעדויות ווידאו או תמונות, ולשלוח אותן להערכה מקצועית מהירה. כלי כזה יכול להגדיל את הסיכוי לזהות עבירות מיידית ו/או אינדיקציות ובכך לסייע באופן משמעותי להמשך החקירה והוכחת הפשעים.

4. מערכת להעלאה של חומרי ויזואליה של מי שיש להם חומרים אצלם ורוצים "להעביר אותם הלאה מהם ולא "להיתקע" עם החומר אצלם

האתגר:

אצל חלק מהמגיבים הראשונים שנחשפו לפשעי מלחמה יש פחד, חוסר אונים או סבל נפשי המקשה עליהם לשתף את מה שהם ראו. חלקם גם חוששים להיתפס או להסתבך בעצם שיתוף החומר. הבעיה היא שחומרים כאלו נחשבים לאמצעי ראיה חשובים, ויש צורך למנוע מחיקה שלהם או לא שלא ייבדקו כראוי.

הפתרון:

מערכת מאובטחת להעלאת חומרי ויזואליה שמספקת למשתמשים אפשרות להעביר את החומרים הלאה, גם בצורה אנונימית וללא פחד. המערכת תספק את הכלים לאדם להעלות את החומרים בצורה מיידית תוך שמירה על פרטיותו וביטחונו, ותאפשר להם להוציא את החומרים הקשים מהמערכת האישית שלהם למערכת ציבורית מאובטחת. שיתוף החומרים ישלחו ישירות לגופים הרלוונטיים והמתמחים בטיפול הנושא במקרים אלו.

5. מערכת שיודעת לזהות מי היו המגיבים הראשונים והשניוניים, כדי לשלוח להם הזמנה/בקשה למסור מידע

האתגר:

אחד הקשיים המרכזיים במצבים של מתקפות טרור הוא לדעת מי היו האנשים שהיו בקרבת מקום בזמן האירועים, ומה היו הראיות שהם יכולים לספק, בהינתן הכאוס. לעיתים קרובות, אנשים אלה אינם מבינים את גודל החשיבות של עדותם ותרומתה בהמשך להוכחת הפשעים. חלק מהמראיינים שריאינו שיתפו שזו היא להם הפעם הראשונה בה ניתנה להם הזדמנות לדבר. לעתים, בשל העדר פנייה אליהם, לעתים בשל צורך לעבד את הטרומה ורק בהמשך להצליח לעסוק בה.

הפתרון:

מערכת חכמה שתוכל לזהות באופן אוטומטי את כלל המגיבים הראשונים והשניוניים שהגיבו לאירוע, לפי אינדקציות דיגיטליות כמו עדויות באינטרנט, שיחות טלפון או דיווחים בזמן אמת. לאחר מכן, המערכת תשלח להם הזמנות להגיש עדות וסיוע בהליך המשפטי במידת הצורך (יעזור לספק עדויות מיידיות ואמינות). הדבר יעזור גם לצמצם את העיכוב בהעברת המידע הקריטי, שעלול להתעמעם בשל היחלשות הזכרון עם הזמן החולף, זיכרונות מטושטשים או אף חוסר מתן עדות בהמשך, בשל חשש של העדר אקטואליות.

6. מערכת לתיעוד חומרים בזמן אמת עם דיוק בזיהוי הזירה והזמן, גם במקרה של קריסת רשת האינטרנט

האתגר:

במצבים של כאוס, כמו במהלך מתקפות טרור, קיימת חשיבות עליונה לתיעוד מדויק של האירועים בזמן אמת. תיעוד כזה חייב לכלול את הזמן והמקום שבו התרחש כל אירוע, וזאת על מנת להבטיח את אמינות הראיות ויכולת השימוש בהן בהמשך. עם זאת, קיימת אפשרות לתקלות שמקורן בקשיים טכנולוגיים, כגון קריסת רשת האינטרנט או כשל בתשתיות תקשורת, שיכולים למנוע את התיעוד האפקטיבי של האירועים בזמן אמת. כתוצאה מכך, נוצר חשש שהראיות לא יתועדו כראוי ויאבדו, מה שימנע את השימוש הקריטי בהן בהמשך.

הפתרון:

על מנת להתמודד עם האתגר הזה, יש לפתח מערכת חכמה שתאפשר תיעוד בזמן אמת עם דיוק מקסימלי, תוך שמירה על תיעוד הזמן והמקום של כל פעולה, גם במקרה של קריסת רשת האינטרנט. המערכת תעשה שימוש בטכנולוגיות מתקדמות, כגון GPS ובינה מלאכותית, שיבטיחו את דיוק הצילום והזמן. בנוסף, יוטמעו מנגנוני אחסון מבוזר, שיבטיחו שלא יימחקו נתונים חיוניים במקרה של כשל טכנולוגי, כך שתהיה אפשרות לגשת אליהם מאוחר יותר ולהשתמש בהם כראיות משפטיות אמינות. בצורה זו, המערכת תספק פתרון עמיד ויציב, שמגיב גם בתנאים קיצוניים, ומאפשר לתעד את האירועים באופן שמגביר את סיכויי השימוש בראיות בהליכים משפטיים בעתיד.

7. מערכת מתכללת - כזו שתוכל להשוות בין כל הדיווחים של כל קבוצת מגיבים

האתגר:

במצבי חירום ובזירות אסון, ישנם דיווחים רבים המגיעים ממגיבים שונים – כוחות הצלה, גורמי ביטחון, עדי ראיה, גופי רפואה ועוד. היעדר מערכת מתכללת היודעת לאגד, לסנכרן ולהצליב בין כלל הדיווחים, מוביל לעיתים לאי-דיוקים, חוסר תיאום בין הגורמים השונים ואף לאובדן מידע קריטי. כל ארגון אוסף נתונים בצורה עצמאית, וחוסר מנגנון אפקטיבי המאפשר לזהות כפילויות, סתירות או מידע חסר. היעדר סנכרון זה מקשה על יצירת תמונת מצב מהימנה ומעכב את קבלת ההחלטות הנכונה בזמן אמת.

הפתרון:

הקמת מערכת מתכללת חכמה, אשר תדע לאסוף, לאחד ולהצליב את כלל הדיווחים מכלל הגורמים הפועלים בשטח. המערכת תתממשק עם מקורות מידע מגוונים (צוותי חירום, גורמים ביטחוניים, ארגונים אזרחיים, עדויות פרטיות) ותנתח את הנתונים באופן חכם ויעיל. באמצעות טכנולוגיות בינה מלאכותית

היא תוכל לזהות מגמות, לאתר סתירות ולספק התראות על מידע חדש או קריטי. בנוסף, המערכת תאפשר תצוגה מרכזית בזמן אמת שתעניק לכל הגורמים הרלוונטיים תמונת מצב עדכנית, כולל השוואות בין הדיווחים השונים. כך ניתן יהיה לנהל ולנתב טוב יותר את המשאבים, לתעדף משימות ולהבטיח שלא יתפסס מידע חיוני הנוגע לפשעי מין או לאירועים משמעותיים נוספים.

8. הכשרת כוחות באמצעות מציאות מדומה: זיהוי אינדיקציות לפשעי מין בתנאי לחימה

האתגר:

כוחות הביטחון, החירום והרפואה פועלים בתנאי לחץ קיצוניים בזירות לחימה ואירועים רבי נפגעים. במצבים אלו, זיהוי אינדיקציות לפשעי מלחמה בכלל, ולפשעי מין בפרט, הופך למשימה מורכבת הדורשת תשומת לב גבוהה, ניסיון וזמינות מנטלית. עם זאת, היעדר חשיפה מוקדמת למאפיינים של זירות מסוג זה עלול להוביל לפספוס של זיהוי ראיות קריטיות, חוסר מוכנות רגשית וקושי בתגובה מהירה ואפקטיבית. כיום, רוב ההכשרות המקצועיות מתמקדות בפן הטקטי והמבצעי (מבלי להתייחס לפגיעות מיניות) ואינן מספקות התנסות מעשית בזיהוי סימנים לפשעי מין בתנאי שטח ריאליסטיים.

פתרון:

פיתוח מערכת של מציאות מדומה מתקדמת (VR) שתאפשר הדמיה אינטראקטיבית של זירות לחימה ואירועים רבי נפגעים, תוך שילוב אינדיקציות לפשעי מין שניתן לזהות ולדווח עליהן. באמצעות טכנולוגיה זו, אנשי כוחות הביטחון והחירום יוכלו להתאמן בתנאים המדמים מציאות, לזהות דפוסים חריגים וללמוד כיצד לפעול במקרה של חשד לפשעי מין. המערכת תאפשר תרגול בזיהוי אינדיקציות קריטיות (סימנים פיזיים, התנהגותיים ונסיבתיים שעשויים להעיד על פשעי מין בזירת טרור או לחימה), שיפור החוסן המנטלי של הכוחות (הכנה נפשית לקראת התמודדות עם מראות קשים במטרה לצמצם הלם קרב וחסמים פסיכולוגיים בזיהוי האירועים), הכשרה ריאליסטית ללא סיכון (יצירת סביבה מבוקרת בה ניתן להתאמן ללא השלכות של אירוע אמת), שיפור שיתוף הפעולה בין הגורמים השונים (המערכת תוכל לשמש גם תרגול מתואם בין יחידות ביטחוניות, צוותי רפואה וגורמי אכיפת חוק).